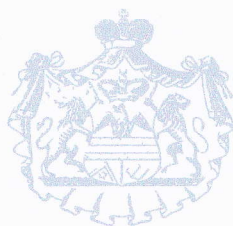

OANA MARINACHE

Știrbey
reședințe, moșii, ctitorii

Cuprins

Cuvânt înainte	8
Prefață	10
Argument	12
Genealogii	14
Capitolul I. Începuturi ctitoricești	18
Capitolul II. Inițiative publice	34
Anexe fotografice – Capitolul I.	113
Anexe fotografice – Capitolul II.	119
Capitolul III. Reședințele lui Știrbey Vodă	130
Capitolul IV. Moștenitorii	184
Anexe fotografice – Capitolul III.	273
Anexe fotografice – Capitolul IV.	277
Capitolul V. Înnoitorii	290
Anexe fotografice – Capitolul V.	400
Anexe documentare	450
Credite și surse fotografice	484
Bibliografie	486
Index	490

Începuturi

Ruinele caselor
Davila-Perticari, moșia Isvor

Familie boierească din Oltenia, Știrbeii sunt cunoscuți prin mai multe ramuri și nume provenind de la moșiile stăpânite. Încă din secolul al XV-lea este activ politic un Dragomir Isvoranu, stolnic al lui Vlad Țepeș Vodă, iar pe la 1580 un Badea Isvoranu, postelnic. Pe de o parte, ramura Isvoranu se trage dintr-un Ivan¹, atestat documentar în secolul al XVII-lea. Pe de altă parte, dintre descendenții săi, un nepot, tot Ivan, va deschide ramura Milcoveanu, iar fiul acestuia, Papa, ramura Drăgănescu; alt nepot al primului Ivan, Radu (călugărit în 1696 sub numele de Rafail) va folosi numele de Știrbei, fiul său, Constantin, ajungând mare ban al Craiovei (1707-1715). Din ramura Drăgănescu, peste alte două generații, la cumpăna dintre secolul al XVIII-lea și al XIX-lea se remarcă ctitorul Ilie Știrbei, cu biserica din Bălcești.

Moșia Isvor din județul Argeș a fost stăpânită de familia Știrbei până în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. În 18 iunie 1657 Constantin Șerban Vodă (1654-1658, 1660) întărește Mitropoliei din Târgoviște „un loc de vie în dealul Piteștilor, în Valea Ștefăneștilor, lângă hotarul Goleștilor”. Via fusese părăsită de Ivan, Tudor și Arvat, copiii lor închinând-o Mitropoliei pentru pomana sufletelor lor.² Mariei, soția lui Tudor Știrbei din Isvor, împreună cu vărul ei, i se confirmă de către voievodul Gheorghe Ghica (1658-1659) satul Aninișul, jud. Saac, cu rumâni și cu venitul din sare.³

Nu știm prin ce tranzacții moșia Isvor ajunge în posesia doctorului Carol Davila (1828-1884), fiind apoi trecută fiicei sale, Elena (1865-1951) și soțului acesteia, Jean Perticari (1851-1919). Ei au construit casele mici (de oaspeți) la sfârșitul secolului al XIX-lea, peste bolțile fostei case boierești, iar alături o nouă casă, în stil romantic.⁴

O primă ctitorie a familiei Știrbei aparține lui Cernica și soției sale, Chiajna din Sărulești. Nu se cunoaște cu exactitate originea acestuia. S-a remarcat în timpul domniei lui Mihai Viteazul (1593-1601), fiind un apropiat și al domnului Radu Șerban (1601, 1602-1610, 1611). Cei doi au avut copii pe Neacșa (căsătorită cu Ionașco), Pană și Dragu (căsătorit cu Calea), totuși ei nemaifiind menționați documentar după 1619. În 1624 Cernica nu mai era în viață.⁵

Amplasată într-un ostrov al Colentinei, pe locul unei mai vechi așezări monahale, Mănăstirea Cernica cu hramul Sf. Nicolae este atestată din 1608.⁶ Vorniceasa Chiajna, soția lui Cernica Știrbei, a ridicat pe pe malul vestic al Colentinei un schit de maici ce a fost cunoscut și sub numele de „Mănăstirea Iezerul”, dar și ca „Mănăstirea Vornicesei”. Astăzi el nu mai există, fiind distrus de tătari la 1717, cercetări arheologice întreprinse între 1960-1974 scoțând totuși la lumină mormântul ctitorei.

1. Prima soție, Vlădaia din Vălsănești, îi va aduce ca zestre moșiile Milcov, Murgeni, Hotărani, Piatra Olt, Băldești. (Informație comunicată de Radu Albu Comănescu)

2. Mirela Comănescu, Laura Niculescu, Ileana Dincă, *Catalogului documentelor Țării Românești din Arhivele Naționale, 1657-1659*, vol. IX, Arhivele Naționale ale României, București, 2012, p. 124

3. Idem, p. 453

4. AG-II-m-B-13709 în L.M.I.

5. N. Stoicescu, *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova, sec. XIV-XVII*, Ed. enciclopedică română, București, 1971, p. 148

6. Prima ctitorie nu mai există astăzi, dar mănăstirea cu diferitele ei biserici este înscrisă IF-II-a-B-15300 în L.M.I.

Monăsfira Cernica.

Mănăstirea Cernica

Ruinele beciurilor și
Schitul Didești

Schitul Didești⁷ pe moșia Comani din județul Teleorman a fost ctitorit de slugerul Șerban Știrbei din Isvor și de soția sa, Stanca, născută Băleanu. Șerban Știrbei era fiul comisului Radu Știrbei (ce se va călugări în 1696 sub numele de Rafail monahul) și fratele marelui ban al Craiovei Constantin Știrbei și al unui Matei Știrbei.⁸ Se pare că terenul îl obținuse prin schimb cu soacra sa, Marica, în 1679.⁹ Nu se cunosc cu exactitate anii de construcție, dar trebuie să fi fost în primul deceniu al secolului al XVIII-lea. La 1 martie 1705, Șerban Știrbei dă schitului Didești denumirea de Scrioastele, deci lucrările erau destul de avansate, dacă nu chiar finalizate. În actul de ctitorie din 2 februarie 1709 se afirmă că Stanca Știrbei a înzestrat schitul cu zestrea ei și moșii, țigani și animale, iar soțul ei a lăsat din moștenirea părintească moșiile Rusănești și Mărgăritești. În anul 1712 se încheie un act de vânzare între Șerban vistier și Andronache Paharnic, care au cumparat niște moșii de la Dicul Spătarul, feciorul lui Buicescu zis și Papa.¹⁰ Neavând urmași, de schit se vor îngriji frații lui Șerban și îl vor mai înzestra cu moșia Vălsănești.¹¹ Schitul a fost închinat Sfintei Mitropolii din București. Astăzi monumentul¹² ni se arată cu modificările aduse de intervențiile din secolul al XIX-lea și al XX-lea. În imediata sa apropiere se mai văd ruinele beciurilor caselor egumenești și un fragment din zidul de incintă.

În zonă se afla și satul Știrbeți, proprietatea lui Constantin Știrbei, fratele său, fost ispravnic de Teleorman prin anii 1766.¹³ Pe la 1723 mai trăiau Ilie Știrbei și Șerban Știrbei, care semnavă ca martori diferite documente legate de moșii.

Dumitrașcu Știrbei, căsătorit cu Dospina, neavând copii, îi adoptă pe Maria, nepoata sa și pe armașul Cernica Știrbei. Dumitrașcu a ctitorit schitul Micșani/Pârlita (1683) în județul Dâmbovița.¹⁴ Acest armaș Cernica era și strănepotul

7. Documente mai vechi amintesc de un schit de lemn, apoi de piatră, din epoca lui Neagoe Basarab. (Hrisov 1519)

8. I. Ionașcu, *Biserici, chipuri și documente din Olt*, Ed. Ramuri, Craiova, 1934, p. 25

9. Ecaterina Țințăreanu, Muzeul Județean Teleorman

10. Primăria Scrioastea, <http://www.scrioastea.ro/> accesat în 4.08.2014

11. *Arhivele Olteniei*, anul II, nr. 10, pp. 463-465

12. TR-II-m-A-14327.01 pe L.M.I.

13. Camelia Rusu, *Monografia localității Scrioastea, județul Teleorman*, 2013

14. N. Stoicescu, *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova, sec. XIV-XVII*, Ed. enciclopedică română, București, 1971, p. 246

Portretul votiv al
ispravnicului Hureziului,
Cernica Știrbei

Mănăstirea Căluu

ctitorului mănăstirii Cernica din județul Ilfov; el a fost ispravnicul Hureziului alături de Ioan Arhimanditul, fostul egumen de la Câmpulung. După moartea lui Pîrvu Cantacuzino în 1692, armașul Cernica a fost numit de Constantin Vodă Brâncoveanu să coordoneze lucrările la ctitoria domnească, terminându-le în 1693.¹⁵ Acest al doilea Cernica a fost căsătorit cu Maria, fiica adoptivă (nepoata) lui Dumitrașco Știrbei¹⁶, de care aminteam mai sus, cei doi dăruind în 1695 o cădelniță Mănăstirii Mărgineni din județul Prahova.¹⁷ Cernica și Maria au avut fii pe Drăghici, Tudor (căsătorit cu o Filipească) și pe Șerban Știrbei. Împreună vor vinde moșia Sărariu a străbunului Cernica din fostul județ Saac.¹⁸ Tot din vechea moștenire a lui Cernica și a Chiajnei, în 1693 vor vinde moșia Sărulești din jud. Ilfov domnitorului Constantin Brâncoveanu. Domnitorul o va oferi ca răsplată unui Andreia Wolf.¹⁹

În satul Cepturoaia, comuna Iancu Jianu, fostă Știrbei, jud. Olt, a existat o primă ctitorie a bunicului fraților Buzești, Vlad, de pe la 1515: biserica Sf. Paraschiva. Frații Radu (?-1610) și Preda (?-1608) au sprijinit și inzebrat Mănăstirea Căluu (1585-1588), biserica având hramul de Sf. Nicolae, aici fiind și înhumați. În secolul al XVIII-lea Constantin și soția sa, Preda Buzescu îi adoptă pe nepoții Constantin II și Despa, copii fratelui Barbu și o mărită pe Despa cu Șerban Știrbei, fiul armașului Cernica. Astfel vor intra moșiile Buzeștilor în posesia familiei Știrbei, trecând apoi fiului lor, Constantin Știrbei²⁰. La 1740 Constantin Știrbei dorea să dovedească că stăpânea și moșia Grădiștea a Buzeștilor, ce se afla lângă Cepturoaia. Ani de-a rândul se judecă cu mătușa lui, Maria Buzescu și pentru Florești, Strejești^{21, 22}. Abia în 1750 cad la învoială și împart moșiile Berbești și Florești.²³ La 1781 procesul se continua între cei doi veri Ilie Buzescu, fiul lui Constantin II Buzescu și respectiv, Constantin și fiul acestuia, Barbu C. Știrbei care afirmau: „moșii și părinții mei cu ai dumnealui fiind tot un neam, câte moșii și altele au avut, le-au împărțit frățește și, căzând moșia Cepturoaia scaun și cămin în partea părinților miei și moșia Strejești în partea părinților dumnealui”.²⁴

15. B.C.M.I., nr. I, 1908, p. 55

16. Căsătorit cu Dospina

17. Constantin C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. III, p. II, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, București, 1946, p. 1032

18. N. Iorga, *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, vol. V, p. I, Ed. Ministerului de Instrucție, București, 1903, p. 687

19. Doina Mândru (ed.), *Moștenirea brâncovenească*, Centrul cultural Palatele Brâncovenești, Mogoșoaia, 2008, p. 164

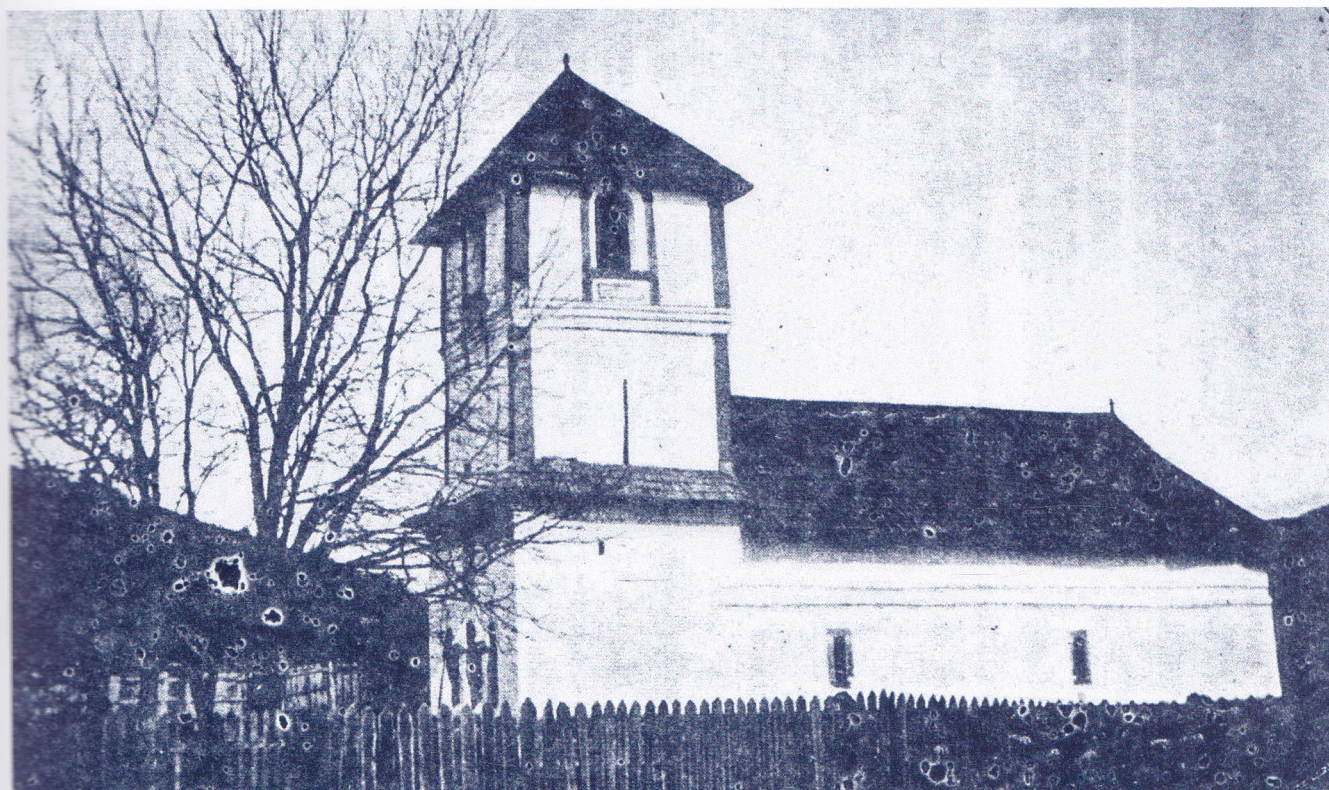
20. Tatăl lui Barbu C. Știrbei, părintele adoptiv al viitorului domnitor Barbu D. Știrbey.

21. În Strejeștii de Jos un Constantin Buzescu a construit în 1733-1735 o biserică cu hramul Sf. Treime și un conac. În Strejeștii de Sus, ultimul descendent masculin, Constantin Buzescu III (?-1831) a ctitorit în 1818-1820 o altă biserică, cu hramul Tuturor Sfinților și Mihail și Gavril. Fata sa cea mică, Elena și soțul ei, Mihail Darvari, vor avea aici și un conac. Este posibil ca ei să fi transformat și înălțat o mai veche casă boierească, aspectul clădirii de astăzi, deși puternic ruinată, putând să îndreptățească o încadrare în stilul neobrâncovenesc/neoromânesc. La București, ei au ctitorit Schitul de maici Darvari în 1834. Mai există și alte ctitorii ale familiei Buzescu. În pronaosul bisericii din Stănești se află mormântul celui de-al treilea frate, Stroe Buzescu (?-1602) și al soției lui, Sima Rudeanu. Cei trei frați Buzescu făcuseră danii și extinseseră biserica în 1586. Mănăstirea Dobrușa, din județul Vâlcea, ar putea fi și ea ctitorită sau patronată de frații Buzești.

22. N. Iorga, *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, vol. V, p. I, Ed. Ministerului de Instrucție, București, 1903, pp. 320-322

23. Idem, p. 325

24. Idem, pp. 329-331

Biserica din Bălcești

La 1782 îi aflăm pe Dumitrana Strâmbeanu, soția lui Constantin Știrbei, cu fiul ei, Barbu C. Știrbei, dând în arendă moșiile Mostiștea, Răsițișii, Gruia.²⁵ În 1784 Barbu se judeca pentru veniturile moșiei Părvulești din jud. Dâmbovița.²⁶ În decembrie 1784 Barbu C. Știrbei cerea permisiunea deschiderii unei mori la Blacnița/Blahnița; după procese și alte judecăți cu vecinii și cei care construiseră alte mori, îl găsim aici în 1827 proprietar pe Dimitrie Bibescu, ginerele lui Barbu C. Știrbei.²⁷ În 1786 aflăm de o delimitare de moșie la Curtișoara între moștenitorii Stoenescu și Barbu C. Știrbei, pământurile fiind unite până în urmă cu 20 de ani.²⁸ În ultimii ani de viață este posibil ca Barbu C. Știrbei să fi ctitorit o biserică Sf. Dumitru la Corlătești, jud. Olt.²⁹ La Bălcești, în județul Gorj, se mai aflau ruinele unei alte case Știrbei.³⁰

Moșia Cepturoaia va fi transmisă ca zestre ficei adoptive a lui Barbu C. Știrbei și va fi stăpânită de soțul ei, Dimitrie Bibescu: în 1826 acesta cerea voie să organizeze „două bălciuri, cu oboare de vite și târg în toate Duminicele, la satul Cepturoaia, moșiile dumisale ce o are”³¹ Ca urmare a adopției fiului lor de către Barbu C. Știrbei, ea va ajunge în posesia familiei domnitorului Știrbey și va fi stăpânită de aceștia până la naționalizare. Cert este că din secolul al XIX-lea până la venirea

25. Idem, pp. 330

26. Idem, p. 331

27. Ibidem

28. Idem, p. 333

29. N. Stoicescu, *Bibliografia și localităților și monumentelor feudale din România*, I - Țara Românească, Mitropolia Olteniei, Craiova, 1970, p. 195

30. Idem, p. 52

31. Idem, p. 333

Ilie Știrbei, consilier imperial

Portretele votive ale
familiei Știrbei din
Biserica Sf. Ilie, Bălcești

comuniștilor, moșia și localitatea au purtat numele de Știrbei. Se spune că Barbu A. Știrbey a înființat aici o Cooperativă Țărănească și Banca Populară. Din vechiul parc al proprietății lui Barbu A. Știrbey, după naționalizarea din 1948, s-a înființat o bază sportivă. Restul terenului a format o fermă-model.³²

Ultimul Constantin Buzescu III (?-1831) a avut două fiice împreună cu soția sa, Ecaterina Vlădoianu: Aristia, căsătorită cu Șerban Grădișteanu (1785-1833)³³ și Elena (1810-1880), căsătorită cu Mihail Darvari³⁴. Prima fiică, Aristia Grădișteanu a stăpânit Cepturoaia, probabil o parte din vechile pământuri, împărțite cu Știrbei; iar cea de-a doua Strejești.

În 1724 moșia Bălcești se afla în stăpânirea consilierului imperial, Ilie Știrbei, fiul marelui ban al Craiovei, Constantin, fiind primită ca zestre de la socrul său, Barbu Bengescu, cu a cărui fiică, Despa, se căsătorise.³⁵ Cei doi sunt ctitorii în 1732 ai bisericii cu hramul Sf. Ilie³⁶ și ai unei case boierești, ale cărei beciuri mai erau vizibile la începutul secolului al XX-lea la nord de biserică. În jur au existat vii și livezi și curtea boierească a fost așezată pe râul Gilort. Moșia a fost moștenită de fiul lor, Nicolae Știrbei, care stăpânea și satul Ogrumii, dispărut azi.

În naosul Bisericii Sf. Ilie, sunt înfățișați în partea dreaptă ctitorii: Ilie, cu părinții săi, Constantin și Marina, doi copii, Matei și Șerban, iar în partea stângă, Despa cu părinții ei și două fiice, Ancuța și Maria. În biserică se află un mormânt neidentificat, care ar fi putut fi cel al lui Ilie Știrbei. Pe Ilie îl găsim în 20 octombrie 1724 semnând un document prin care și-l asocia pe vărul său, Matei Cărpineanu, la stăpânirea moșiei cumpărate la Cheieni.³⁷ Ilie a avut ideea construirii unui tunel și

32. Primăria Iancu Jianu http://www.ghidulprimariilor.ro/list/cityHallDetails/PRIM%C4%82RIA_IANCU_JIANU/106032, accesat în 3.08.2014

33. Au copii pe Maria, Teoni (1831-1896) și Constantin (1832-1890). Tatăl lui, Emanoil, fusese căsătorit a doua oară cu Maria Știrbei, sora marelui vornic Barbu C. Știrbei. Fratele său, Constantin Grădișteanu (?-1830) a fost căsătorit cu Catinka Știrbei, de care a divorțat în 1815. Frații Grădișteanu vor primi de la unchiul lor, Barbu C. Știrbei moșia Gârbovei și Râioșii, cu via, din Jud. Gorj.

34. Au avut doi fii, pe Alexandru (1837-1887) și pe Constantin Darvari (1843-1880).

35. Al. Ștefulescu, *Gorjul istoric și pitoresc*, Târgul Jiului, 1904, p.24

36. GJ-II-m-B-09220 în L.M.I.

37. I. Popescu-Cilien, *Biserici, târguri și sate din jud. Vâlcea*, Ed. Ramuri, Vălenii de munte, 1941, p. 132

a unui sistem de olane prin care scurgea direct vinul de pe deal, spre pivnițele casei sale, din vale. De aici este posibil să fi pornit și legendarul drum al vinului. Săparea unor tuneluri care să lege casa și biserica și posibil alte construcții din zonă, au avut poate și rol de adăpost pe timpul invaziilor.

Biserica de zid cu hramul Adormirea Maicii Domnului³⁸ din satul Drăgănești, județul Olt, a fost ctitorită de vornicul Badea Știrbei (?-1781) între 1766-1768 și avea și zid împrejmuitoare, care va fi distrus în timpul luptelor din 1768-1774. Acest Badea se pare că era fiul lui Ștefan Drăgănescu-Știrbei și a fost căsătorit cu Luxandra. Biserica a fost închinată Mănăstirii Sărindar din București, dar către 1864 se afla într-o stare precară. Un descendent al acestora, Petrache Manolescu (1816-1864), împreună cu Nae Stănescu și Marin Iliescu, vor reface biserica și îi vor da al doilea hram, al Sfinților apostoli Petru și Pavel.

În cea de-a doua jumătate a secolului al XVIII-lea întâlnim și numele Aniței Știrbei (?-1790), fiica lui Nicolae Știrbei cu Maria Goleescu. Anița se căsătorește cu Nicolae Dudescu (?-1787), locuind în Mahalaua Sf. Apostoli din București și la conacul³⁹ de pe moșia Cioplea-Dudești⁴⁰, din apropierea capitalei. Au ctitorit biserica Adormirea Maicii Domnului la Dudești, biserica Sf. Nicolae din Stroiești⁴¹ și s-au îngrijit și de Mănăstirea Cernica. Vastele lor proprietăți și averi au fost pierdute de fiul lor, Constantin (1769-1831).

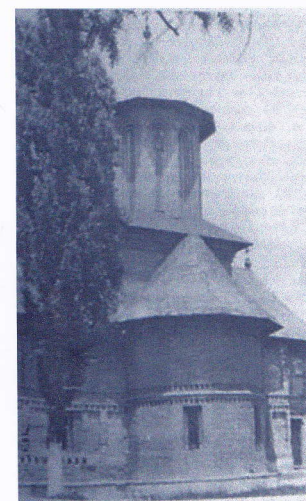
În ultimii ani ai secolului al XVIII-lea se afla la București un Costache/Constantin Știrbei. Ar putea fi vorba de fiul lui Badea Știrbei și fratele lui Fotache (?-1828). Tot el ar putea fi și proprietarul moșiei Brezoaia din județul Dâmbovița. Acest Costache primea de la Maria Bălăceanca un loc în mahalaua Sf. Dumitru pe care se afla o cârciumă, proprietatea bisericii Sf. Gheorghe vechi.⁴² La 1 septembrie 1799 episcopii Bisericii Sf. Gheorghe vechi fac un schimb cu marele vornic Costache/Constantin Știrbei: acesta contribuise cu 300 taleri la refacerea unor prăvălii ale bisericii și primea la schimb o casă cu pivniță.⁴³

Fotache Știrbei (?-1828) a rectorit Biserica Sf. Ilie din Rahova⁴⁴, pe locul altora din secolul al XVIII-lea (ante 1724 și 1746-1748⁴⁵); afectată de cutremurele din 1790-1794, a fost dăruită în urma celui din 1802. Cel de-al doilea hram al bisericii a fost cel al Sf. Treimi; locul se găsea chiar în curtea caselor ctitorului. Presimțindu-și sfârșitul, Fotache a însărcinat o epitropie cu coordonarea lucrărilor. Acestea s-au finalizat în 15 august 1838, la 10 ani de când ctitorul nu mai era în viață. Soția sa, Ralița/Ralu Ghica, decedată în 1837, i s-a alăturat, fiind înmormântată

Biserica Adormirea Maicii Domnului, Drăgășani

Conacul și paraclisul de pe moșia Cioplea-Dudești

38. OT-II-m-B-08880 în L.M.I.

39. B-II-m-A-18936 în L.M.I.

40. Poate că există o legătură cu proprietatea Dudești a prințului Dimitrie B. Știrbey de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

41. N. Iorga, „Domnița Anca și patronajul ei literar; O prigonire politică sub fanarioți” în *Analele Academiei Române, Memoriile Secțiunii Istorice*, seria a III-a, vol. IV, București, 1925

42. G. Potra, *Documente privitoare la istoria orașului București (1821-1848)*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1975, p. 73

43. Idem, p.74

44. Ulița Calicilor, Calea Craiovei, apoi Calea Rahovei; biserica a fost translatată în 1984 în Str. Silvestri Constantin nr. 79. Este înscrisă pe L.M.I. cu B-II-m-B-19695.

45. Cel de-al doilea rând de ctitori au fost: monahul Isaia Novaceanu, sora sa Sanda și soțul ei Atanasie. Biserica a primit o donație de 300 taleri de la domnița Safta Brâncoveanu, văduva lui Crețulescu, pentru poleirea ei.

Panorama orașului București
din 1856 cu Biserica Sf. Ilie,
Rahova în centru.

Translatarea acesteia în 1984

și ea în biserică.⁴⁶ În panorama fotografică a orașului, realizată în 1856 de Ludwig Angerer, biserica din Rahova ne apare impunătoare, amplasată pe un gorgan; ea era văruiată, avea un turn de lemn pe pronaos și o cupolă pe naos. În 1874 biserica Sf. Ilie a fost pictată de Gheorghe Tattarescu. În 1895 se adaugă chilii, dependințe pentru oaspeți și prăvălii în jurul bisericii.

Istoricul George Potra consemna prevederile testamentare din 8 septembrie 1837 ale vornicului Ioan Știrbei (?-1837), fiul lui Badea Știrbei și fratele lui Fotache Știrbei; acesta dorea să fie înmormântat la Mănăstirea Sărindar și lăsa casele din București celei de-a doua soții, Anica și moșia Buești din județul Ialomița, fiului din prima sa căsătorie, Iordache.⁴⁷

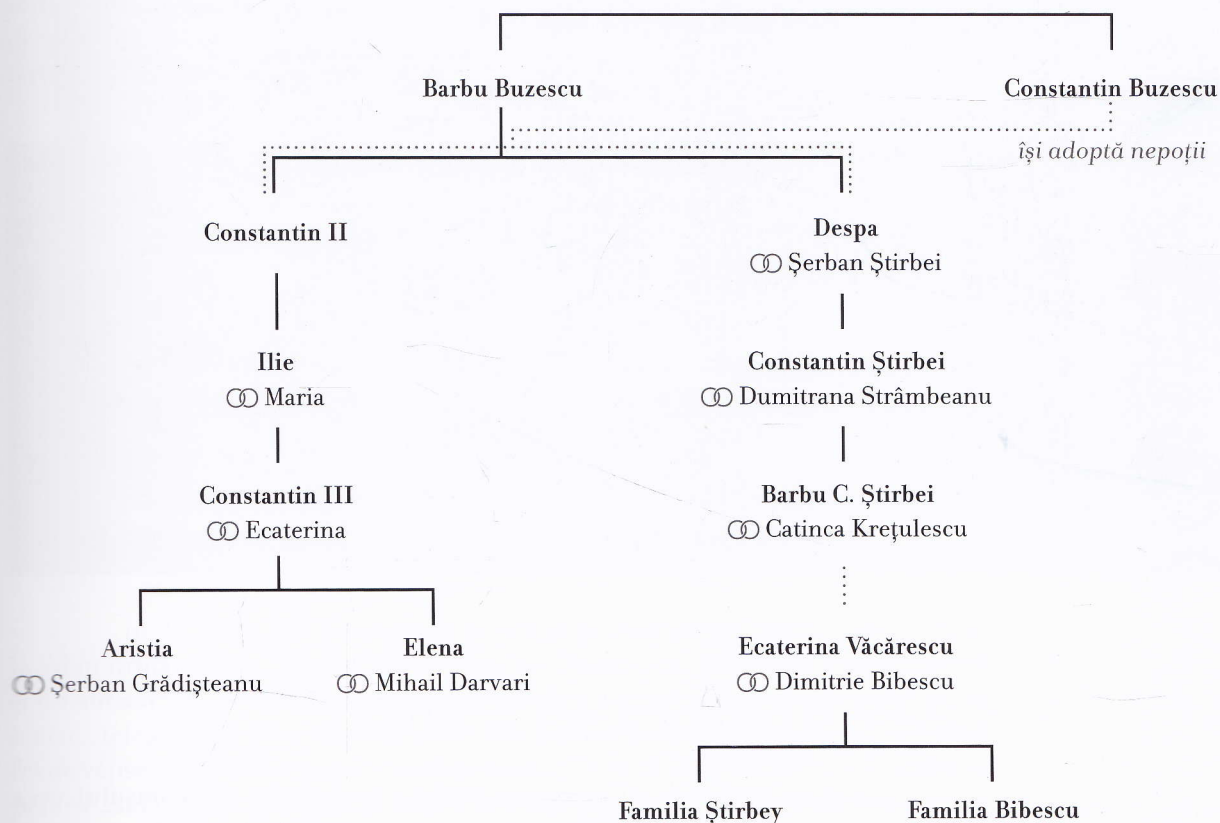
Cu aceștia credem că se stinge neamul direct al boierilor Știrbei, coborâtori din veacurile al XVI și al XVII-lea. Cu familia domnitorului Barbu D. Știrbey, născut Bibescu, adoptat în 1811 de unchiul mamei sale, Barbu C. Știrbei, se deschide în secolul al XIX-lea o nouă generație, ce duce mai departe numele și vasta moștenirea funciară de care ne ocupăm în această lucrare, în capitolele următoare.

46. N. Iorga, *Inscripții din bisericile României*, fascicula II, Institutul de arte grafice și Editura Minerva, București, 1907, pp. 348-349

47. G. Potra, *Documente privitoare la istoria orașului București (1821-1848)*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1975, p. 13 și p. 47

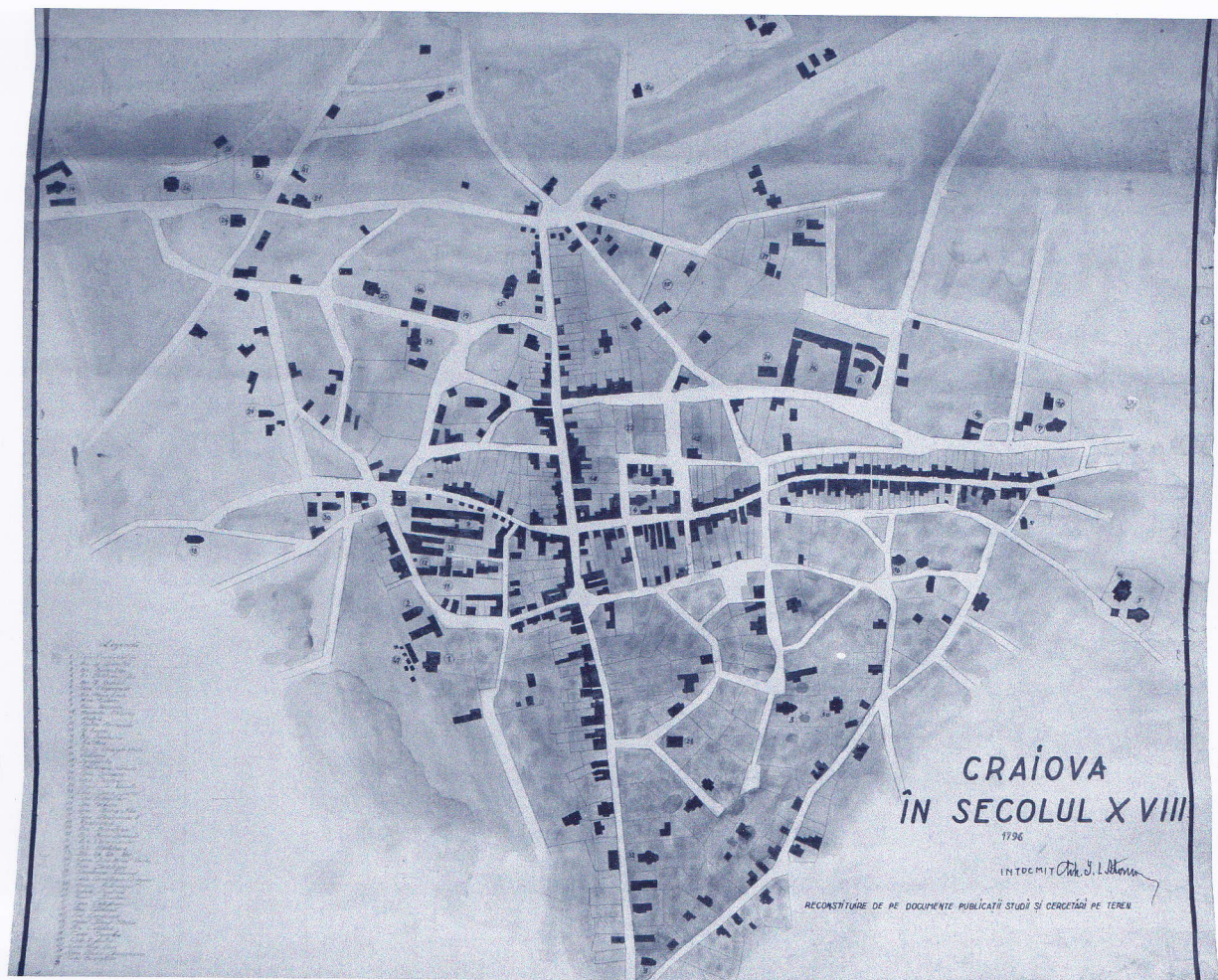
Legăturile de familie Buzescu – Știrbey – Bibescu

(Versiune restrânsă)

Legendă

- descendență directă
- adopție
- ⊙ căsătorie

Casele și biserica din Craiova

Familia Dumitrana și Constantin Știrbei a avut case în afara orașului, ceea ce le-a permis o curte boierească de amploare, lângă care boieroaica, rămasă văduvă, va înălța între 1765–1787 o biserică cu hramul Sf. Troiță/ Sf. Treime. Nu știm cum arătau aceste case și nici biserica ctitorită de ea în secolul al XVIII-lea, nefiind lăsată nicio mărturie vizuală nici măcar din prima jumătate a secolului al XIX-lea. Singura descriere regăsită în monografiile orașului ne înfățișează astfel casele: „Erau de mărime deosebită, cu ziduri înalte, cu foișor deasupra porții boltite, casă acoperită cu șindrilă și curte mare cu grădină frumoasă.”⁴⁸ Familia avea și carete comandate în străinătate și armăsari din Ardeal. Pentru îngrijirea grădinii se cheamă chiar și un grădinar, urmând de altfel o modă ce începea să apară în rândul boierilor, se comandă plante exotice și semințe de flori și de legume, dar și câini englezi, copoi de vânătoare și canari.⁴⁹

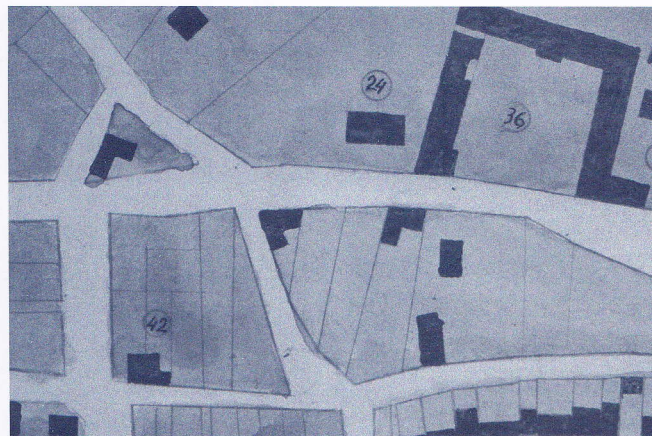
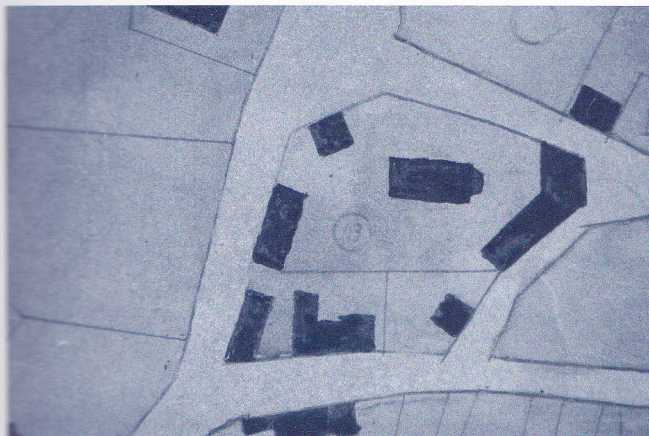
48. Paul Rezeanu, *Craiova. Amintirile orașului*, Ed. Alma, Craiova, 2006, p. 11

49. Nicolae Iorga, *Scrisori de boieri și negustori olteni și munteni către casa de negoț sibiană Hagi Pop publicate cu note genealogice asupra mai multor familii*, Atelierele grafice SOCEC&Co., București, 1906

Familia a avut nenumărați copii, fiind amintiți Dinu, Măriuța, Stanca, Ilinca și Păuna, dar probabil că mor în adolescență sau tinerețe, în final sprijinul și bucuria Dumitranei rămânând doar Barbu C. Știrbei cu soția sa, Catinca.

În 17 aprilie 1771 Barbu C. Știrbei comanda la Sibiu pentru casele sale „o ladă de farfurii, adecă un tacâm de masă de 24 de personii cu tote cele trebuincioasă, și 24 de șervete și cu masa lor, să-m cumperi dumneata și un cort nemțesc, de cele de care vei socoti dumneata”⁵⁰, iar peste 11 ani se moderniza cu „doaăsprezece scaune cu postav fistichiu, însă scaune tot de cele care mi-ai cumpărat dumneata odată și doaă canapele iarăși să-m cumperi dumneata, cu asemenea postav fistichiu.”⁵¹

Din colecția de scrisori schimbate cu casa de comerț Pop din Sibiu⁵², aflăm și de nenumăratele comenzi al Dumitranei și de grija pe care o acordă decorării bisericii ctitorite de ea; în 1779 aflăm că trimisese la reparat un clopot stricat, cumpărat de tatăl ei de la Lepizig; în 1780 fiul ei, Barbu C. Știrbei comanda 4 sfeșnice de biserică; în 1781 Dumitrana comanda un policandru cu 24 de sfeșnice pentru biserică.

În 24 iunie 1781 Dumitrana se ocupa de zugrăvirea bisericii sale, scriind la Sibiu următoarele: „Fiindcă cu ajutorul lui Dumnezeu, zugrăvesc sfânta biserică și nu am aur, să-m cumperi doaozeci de tefe, – numai să fie bun, să nu fie de cel leșâsc...tefeaoa câte t 3 p. dăn cel bun... Din pricina omului stă lucru jos... De acest fel de văpseală de care trimisei dumitali mostră.”⁵³ În 13 iulie revine cu solicitarea sa pentru „aur, argint, grisupanu...aspru la mână și greu la trasu...Acum iaste vreme de lucru.”⁵⁴ În 26 aprilie 1782 aflăm de un alt policandru pentru biserica sa. La 25 noiembrie 1790 Barbu comanda un clopot de o sută de fești.⁵⁵

Tot la inițiativa Dumitranei Strâmbeanu, soția lui Constantin Știrbei, s-a săpat o fântână în spatele bisericii Sfânta Treime, sub zidul casei din ulița Sf. Treime colț cu strada Bibescu.⁵⁶ Peste câteva decenii, este amintită în anafora din 1797 sub numele de Fântâna Știrboaița „în mijlocul orașului, unde au fost și mai înainte fântână cu două țavi mici”; la acea dată nu era în funcțiune, căci cele „7300 urloae”⁵⁷

Proprietatea Știrbei, Biserica Sf. Treime, Craiova - Nr. 13

Proprietatea Bibescu din Craiova - Nr. 24

50. Idem, p. 6

51. Idem, pp. 22-23

52. Idem, p.3

53. Idem, p. 7

54. Idem, pp. 7-8

55. Idem, p. 19

56. D.J.D.A.N., fond Articole, Studii, Monografii, dosar 37, Fântânile Craiovei-însemnări, f.20

57. burlan